

הקמת ישוב חדש "שבי דרום" עבור מפוני גוש קטיף

הצעה להחלטה

מחליטים :

- א. בהמשך להחלטת ממשלה מס' 991 (נתק/6) מיום 14.1.2016, ובהמשך להמלצת המועצה הארצית לתכנון ובניה משיבתה ביום 7.3.2017, להקים ישוב חדש עבור מפוני קהילת כפר דרום : שבי דרום (בסמיכות לניר עקיבא בתחום מועצה אזורית מרחבים).
- ב. הישוב "שבי דרום" לא ייחשב ישוב חדש, לצרכי החלטות ממשלה המגדירות ישובים ואזורים כבעלי עדיפות לאומית.

דברי הסבר

רקע כללי

בהחלטות ממשלה מס' 1153 מיום 27.12.2009, מס' 2812 מיום 3.2.2011, ומס' 4838 מיום 28.6.2012 (להלן: "החלטות הממשלה"), הסמיכה הממשלה את מינהלת תנופה שפעלה במשרד ראש הממשלה, להתקשר בהסכם עם קבוצה המונה 18 משפחות של מפונים-זכאים (כלומר זכאים להעתקה קהילתית על פי סעיף 85 לחוק יישום תכנית ההתנתקות, תשס"ה-2005), מרביתם מהישוב המפונה כפר דרום, לצורך העתקת המתיישבים, כקהילה, לישוב ניר עקיבא שבשטח המועצה האזורית מרחבים. בהחלטות אלה קבעה הממשלה את עקרונות הסכם ההעתקה שייחתם עם קבוצת המפונים ואת מסגרת התקציב שתועמד.

ביום 15.11.2012 נחתם הסכם ההעתקה בין מינהלת תנופה לבין קבוצת המפונים, האגודה השיתופית בה התאגדה קבוצת המפונים והאגודה השיתופית של מושב ניר עקיבא הוותיק, בו נקבעו התנאים להעתקה הקהילתית של קבוצת המתיישבים, וזאת מכוח הסמכות ובהתאם לתנאים והתקציבים שנקבעו בהחלטות הממשלה.

בשנת 2009 אושרה פרוגרמה של תוספת 20 נחלות למפוני כפר דרום ביישוב ניר עקיבא, על ידי שר החקלאות ופיתוח הכפר. בהתאם לכך ולחוראות הסכם ההעתקה, קודמה ואושרה תכנית מפורטת לפתרון עבור המפונים בצמוד למושב ניר עקיבא, תחת אותו סמל ישוב.

כמו כן, בהתאם להחלטות הממשלה האמורות, הוקם לקבוצת המפונים אתר מגורים זמני בניר עקיבא, בשטחים בהם אמורה לקום שכונת המגורים עבור המפונים.

לאחר מעבר אנשי קבוצת המפונים למקום, התברר כי בשל השוני במאפיינים הקהילתיים-חברתיים של חברי המושב הוותיק לעומת קבוצת המפונים, קיימים קשיים של ממש בהתנהלות של שתי הקהילות במסגרת של ישוב אחד, אותם ניתן לפתור על ידי הקמת ישוב חדש ונפרד לקבוצת המפונים, על בסיס התכנית המפורטת המאושרת. בעת הפרדת שבי דרום מניר עקיבא והגדרתו כישוב חדש, לא ישתנה מעמד הישוב כמושב עובדים, זאת בהתאם לנאמר בסעיף 4 להסכם ההעתקה של שבי דרום.

על מנת לבחון את מכלול ההיבטים הכרוכים בהקמת ישוב חדש ונפרד לקבוצת המפונים כאמור, ובהתאם להנחיית היועץ המשפטי לממשלה מס' 1.1800, התקבלה החלטת ממשלה מס' 991 (נתק/6) מיום 14.1.2016 לצורך בחינת הקמת ישוב חדש למפוני גוש קטיף, בסמוך לניר עקיבא במועצה האזורית מרחבים.

בתאריך 10.10.2016 דנה הוועדה המחוזית דרום בשינוי מס' 8 לתמ"מ 4/14 - יישוב כפרי שבי דרום, והחליטה להמליץ למועצה הארצית על הקמת היישוב שבי דרום בתחום המועצה האזורית מרחבים ועל הפקדת התכנית.

בתאריך 31.1.2017 המליצה הולנת"ע למועצה הארצית להמליץ לממשלה בכל הנוגע להקמת יישוב חדש שבי דרום, זאת בהתאם להנחיית היועץ המשפטי לממשלה ועל הפקדת שינוי

לתמ"מ להוספת סימבול של יישוב חדש בהתאם לסעיף 13.1.7 לתמ"א 35, וזאת מהנימוקים הבאים:

- מדובר במקרה ייחודי של יישוב אשר תושביו פונו מגוש קטיף והכרה בו מהווה השלמה של מהלך הפינוי של הגוש ומענה לקהילת המפונים.
- לשבי דרום תכנית מאושרת ואין מדובר באיתור שטח חדש.
- הגדרת שכונת ההרחבה כיישוב עצמאי תסייע להשלמת הארגון המוניציפאלי של הקהילה.

בתאריך 7.3.2017 החליטה המועצה הארצית לתכנון ובנייה להמליץ לממשלה על הקמתו של היישוב החדש, לאחר שהוצגו בפניה התזכיר להקמת היישוב החדש ושינוי 8 לתכנית מתאר מחוזית 23/14/4 - יישוב כפרי שבי דרום, ולאחר ששמעה את עורכי התזכיר, נציגי התושבים, נציגי המועצה האזורית ונציגי לשכת התכנון המחוזית ולאחר שדנה בנושא.

בהתאם להנחיית היועמ"ש לממשלה, נדרשה חוות דעת כלכלית – תקציבית באשר להיבטים הכרוכים בהקמת היישוב. אולם, מכיוון שמדובר בהכרה ביישוב קיים ופיצולו מבחינה מוניציפאלית בלבד, הוכנה סקירת הנקודות הרלוונטיות בסעיף הבא.

נתונים כלכליים וההשפעה על משק המדינה

שכונת מגורים קיימת: בשכונה הקיימת המהווה את נקודת היישוב המוצעת, הוקמו מבנים זמניים למגורים וכן בוצעו עבודות תשתית כהכנה לבניית הקבע של התושבים. השכונה נפרדת לחלוטין משטחי המגורים של המושב הקיים בניר עקיבא וממוקמת מעבר לכביש. המיקום הנפרד חייב הקמת תשתיות נפרדות לחלוטין מלכתחילה.

מבני ציבור: מבני הציבור עבור המפונים מוקמים בתחום השכונה המיועדת לקבל הכרה כיישוב חדש. במקום הוקם ופועל מקווה טהרה וכן הוקצה תקציב להקמת בית כנסת ומועדון במסגרת הסכם ההעתקה. כן הוקמו בשכונה, במבנים זמניים, מוסדות חינוך לבנים ולבנות החל ממעונות יום, עבור דרך גני ילדים ובית ספר יסודי. מוסדות חינוך הקבע יוקמו ע"פ הכללים וסדרי העדיפויות של משרד החינוך.

למעשה, היישוב החדש הינו ישות עצמאית שתוקצבה במסגרת הסכם ההעתקה ולשינוי מעמד השכונה למעמד של יישוב עצמאי לא צפויה כל השלכה בהיבט הכלכלי-תקציבי.

תקציב

לא רלבנטי.

השפעת ההצעה על מצבת כח האדם

לא רלבנטי.

עמדת שרים אחרים שההצעה נוגעת לתחום סמכותם

שר הפנים – מאשר

שר האוצר – מאשר

החלטות קודמות של הממשלה בנושא

החלטות ממשלה מס' 1153 מיום 27.12.2009 ומס' 4838 מיום 28.6.2012 ומס' 991 (נתק/6) מיום 14.1.2016.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד יוזם ההצעה

חוות דעת היועץ המשפטי למשרד החקלאות ופיתוח הכפר מצורפת לנוסח הצעה זו.

סיווגים

סיווג ראשי: תהליך

תחום פעולה עיקרי: התיישבות

חוות דעת משפטית הנלווית להצעת החלטה לממשלה

נושא הצעת ההחלטה: הקמת ישוב חדש בסמוך לניר עקיבא במועצה האזורית מרחבים בשם "שבי דרום" למפוני גוש קטיף.

תמצית ההצעה בהתייחס להיבטי המשפטיים:

בהתאם לסמכות שניתנה למינהלת תנופה, שפעלה במשרד ראש הממשלה, בהחלטות ממשלה מס' 1153 מיום 27.12.2009, מס' 2812 מיום 3.2.2011, ומס' 4838 מיום 28.6.2012, התקשרה מינהלת תנופה בהסכם מיום 15.11.2012 עם קבוצה המונה 18 משפחות של מפונים-זכאים (כלומר זכאים להעניקה קהילתית על פי סעיף 85 לחוק יישום תכנית ההתנתקות, תשס"ה-2005), מרביתם מהישוב המפונה כפר דרום, לצורך העתקתם, כקהילה, לישוב ניר עקיבא שבשטח המועצה האזורית מרחבים.

בשנת 2009 אושרה פרוגרמה של תוספת 20 נחלות למפוני כפר דרום ביישוב ניר עקיבא, על ידי שר החקלאות ופיתוח הכפר. בהתאם לכך ולהוראות הסכם ההעניקה, קודמה ואושרה תכנית מפורטת לפתרון עבור המפונים ליישוב ניר עקיבא בצמוד למושב ניר עקיבא, תחת אותו סמל ישוב. וכן אושרה פרוגרמה על ידי שר החקלאות ופיתוח הכפר, לפיהם מקימה בימים אלה האגודה השיתופית של קבוצת המפונים, מושב עובדים, בצמוד למושב ניר עקיבא, תחת אותו סמל ישוב. כמו כן, בהתאם להחלטות הממשלה האמורות, הוקם לקבוצת המפונים אתר מגורים זמני בניר עקיבא, בשטחים בהם אמורה לקום המושב שלשכונת המגורים עבור אגודת המפונים.

לאחר מעבר אנשי קבוצת המפונים למקום, התברר כי בשל השוני במאפיינים הקהילתיים-דתיים וחברתיים של חברי המושב הוותיק לעומת המושב של קבוצת המפונים, קיימים קשיים של ממש בהתנהלות של שני המושבים שתי הקהילות במסגרת של ישוב אחד, אותם ניתן לפתור על ידי הקמת ישוב חדש ונפרד למושב של קבוצת המפונים, על בסיס התכנית המפורטת המאושרת. בעת הפרדת שבי דרום מניר עקיבא והגדרתו כישוב חדש, לא ישתנה מעמד הישוב שבי דרום כמושב עובדים, זאת בהתאם לנאמר בסעיף 4 להסכם ההעניקה של שבי דרום.

לאור קשיים אלה החליטה הממשלה בהחלטת ממשלה מס' 991 מיום 14.11.6 (החלטה מס' נתק/6 של ועדת שרים לעניין הסיוע למתיישבים והסדרת התיישבות חלופית בגין ביצוע תכנית ההתנתקות מיום 29.12.2015 שקבלה תוקף של החלטת ממשלה) לבחון את האפשרות של הקמת ישוב נפרד לקבוצת המפונים, וזאת בהתאם להנחיית היועץ המשפטי לממשלה מס' 1.1800 הקובעת כי לצורך קבלת החלטה על הקמת ישוב חדש על חממשה לקבל חוות דעת מהמועצה הארצית לתכנון ובניה אשר תבחן את ההיבטים התכנוניים הנדרשים והיבטים נוספים הכרוכים בהם וכן לקבל חוות דעת ממשרד האוצר בהיבט הכלכלי-תקציבי הכרוך בנושא.

בתאריך 10.10.2016 דנה הוועדה המחוזית דרום בשינוי מס' 8 לתמ"מ 4/14/23 – יישוב כפרי שבי דרום, ותחליטה להמליץ למועצה הארצית על הקמת היישוב שבי דרום בתחום המועצה האזורית מרחבים ועל הפקדת התכנית.

בתאריך 31.1.2017 המליצה הולנת"ע למועצה הארצית להמליץ לממשלה בכל הנוגע להקמת ישוב חדש שבי דרום, זאת בהתאם להנחיית היועץ המשפטי לממשלה ועל הפקדת שינוי לתמ"מ להוספת סימבול של יישוב חדש בהתאם לסעיף 13.1.7 לתמ"מ 35, וזאת מהנימוקים הבאים:

- מדובר במקרה ייחודי של ישוב אשר תושביו פונו מגוש קטיף והכרה בו מהווה השלמה של מהלך הפינוי של הגוש ומענה לקהילת המפונים.
- לשבי דרום תכנית מאושרת ואין מדובר באיתור שטח חדש.
- הגדרת שכונת ההרחבה כישוב עצמאי תסייע להשלמת הארגון המוניציפאלי של הקהילה.

בתאריך 7.3.2017 החליטה המועצה הארצית לתכנון ובנייה להמליץ לממשלה על הקמתו של היישוב החדש, לאחר שהוצגו בפניה התזכיר להקמת הישוב החדש ושינוי 8 לתכנית מתאר מחוזית 23/14/4 - ישוב כפרי שבי דרום, ולאחר ששמעה את עורכי התזכיר, נציגי התושבים, נציגי המועצה האזורית ונציגי לשכת התכנון המחוזית ולאחר שדנה בנושא.

בהתאם להנחיית היועמי"ש לממשלה, נדרשה חוות דעת כלכלית - תקציבית באשר להיבטים הכרוכים בהקמת הישוב, אולם מכיוון שמדובר בהכרה בישוב קיים ופיצולו מבחינה מוניציפאלית בלבד, הובהר בהצעת ההחלטה מהטעמים שפורטו בה כי למעשה, הישוב החדש הינו ישות עצמאית שתוקצבה במסגרת הסכם ההעתקה ולשינוי מעמד השכונה למעמד של ישוב עצמאי לא צפויה כל השלכה בהיבט הכלכלי-תקציבי.

בהתאם לדרישת משרד האוצר הוספה להצעת ההחלטה הבהרה לפיה הישוב שבי דרום לא ייחשב ישוב חדש לצרכי החלטות ממשלה המגדירות ישובים ואזורים כבעלי עדיפות לאומית.

קשיים משפטיים, ככל שישנם, ודרכי פתרונם:

נוכח התמלאותן של כל הדרישות הקבועות בהנחיית היועמי"ש לממשלה מס' 1.1800 כמפורט לעיל הכוללות התייחסות והמלצת כל הגורמים המוסמכים באשר להיבטים התכנוניים והיבטים נוספים הכרוכים בהם, וכן התייחסות הגורמים המקצועיים הרלבנטיים להיבטים הכלכליים - תקציביים, ההצעה אינה מעוררת קשיים משפטיים.

עמדת היועצים המשפטיים של משרדים אחרים שהצעת ההחלטה נוגעת להם:

משרד האוצר - לאור אישור גורמי המקצוע במשרד שאין להצעה עלות תקציבית, מאשר שאין מניעה משפטית לאשר את ההצעה. אושר גם על ידי היועצת המשפטית של מינהל התכנון.

משרד הפנים - אין מניעה משפטית

משרד המשפטים - אין מניעה משפטית.

עמדת היעוץ המשפטי של משרד שהשר העומד בראשו מגיש את ההצעה:

עמדת הסגנית הבכירה ליועצת המשפטית למשרד החקלאות ופיתוח הכפר היא שאין מניעה לאשר את הצעת ההחלטה.

חתימה

סגנית בכירה ליועצת המשפטית
משרד החקלאות ופיתוח הכפר
תפקיד

דפנה גוטנברג אבני

שם

מזכירות הממשלה

החלטה מספר נתק/6 של ועדת שרים לעניין הסיוע למתיישבים והטדרת התיישבות חלופית בגין ביצוע תכנית ההתנתקות מיום 29.12.2015 אשר צורפה לפרוטוקול החלטות הממשלה וקבלה תוקף של החלטת ממשלה ביום 14.01.2016 ומספרה הוא 991(נתק/6).

בחינת הקמת יישוב חדש בסמוך לניר עקיבא במועצה האזורית מרחבים 991(נתק/6).

מ ח ל י ט י ם, בהמשך להחלטות הממשלה מס' 1153 מיום 27.12.2009 ומס' 4838 מיום 28.6.2012 בדבר העתקת מפונים מכפר דרום ויישובים אחרים ליישוב ניר עקיבא:

1. לבחון הקמתו של יישוב חדש למפוני גוש קטיף בסמוך ליישוב ניר עקיבא במועצה האזורית מרחבים.
2. להטיל על משרד החקלאות ופיתוח הכפר, בשיתוף מינהל התכנון במשרד האוצר, לבצע עבודת מטה מקצועית, בשיתוף כל הגורמים המקצועיים הנוגעים בדבר, בהתאם להנחיית היועץ המשפטי לממשלה מס' 1.1800 לצורך גיבוש החלטה בדבר הקמת יישוב חדש למפוני גוש קטיף, במקום הימצאם בסמוך ליישוב ניר עקיבא במועצה האזורית מרחבים. עבודת המטה תוגש ליו"ר המועצה הארצית לתכנון ולבנייה (להלן - "המועצה הארצית").
3. להטיל על יו"ר המועצה הארצית להביא את נושא הקמת היישוב החדש לדיון בפני המועצה הארצית לצורך בחינת ההיבטים התכנוניים הנדרשים והיבטים נוספים הכרוכים בהם ולגיבוש המלצתה בנושא והגשתה לממשלה בתוך חודשיים מיום הבאת עבודת המטה לדיון בפניה, זאת במסגרת תפקיד המועצה הארצית ליעוץ לממשלה על פי סעיף 2 לחוק התכנון והבנייה, התשכ"ה-1965 ובהתאם להנחיית היועץ המשפטי לממשלה מס' 1.1800.
4. להטיל על משרד האוצר להגיש לממשלה התייחסות בהיבט הכלכלי-תקציבי הכרוך בנושא בתוך המועד האמור.